

WIECZERZA WIGILIJNA W RODZINIE KATOLICKIEJ

Pamiętajmy o tym, że wieczerza wigilijna ma charakter religijny i w takim duchu, duchu jedności, wspólnoty i miłości powinniśmy ją przeżywać.

Przygotowanie stołu wigilijnego

Stół powinien być duży, by wszyscy domownicy mogli przy nim zasiąść i jeszcze jedno miejsce zostało, jak każe tradycja, dla gościa, który może nadejść. Stół nakryty białym obrusem, pod nim siano – pamiątka narodzenia Chrystusa w żłobie na sianie. Na środku stołu stawiamy jedną większą świecę. Obok świecy kładziemy Pismo święte z którego będziemy czytać Słowo Boże. Obok świecy i Pisma świętego kładziemy na jednym talerzu opłatki, którymi będziemy się łamać. W pokoju stoi choinka wcześniej ubrana, pod nią lub obok mała szopka.

1. ZAPALENIE ŚWIECY

Ojciec, matka rodziny lub ktoś ze zgromadzonych zapala świecę i mówiąc: „Światło Chrystusa”. Wszyscy odpowiadają: „Bogu niech będą dzięki”.

2. ŚPIEW KOŁĘDY, np. „Wśród nocnej ciszy ...”

3. CZYTANIE EWANGELII O NARODZENIU PANA JEZUSA (Łk 2, 1-14).

Ponad dwa tysiące lat temu przyszedł na świat Jezus Chrystus, Syn Boży, rodząc się w stajni betlejemskiej jako bezbronne Dziecię. Opowiada nam o tym Ewangelia według św. Łukasza. Stojąc, posłuchajmy z wiara, jak to czynili nasi przodkowie, słów Dobrej Nowiny opisującej najradośniejsze dla całej ludzkości wydarzenie narodzin Syna Bożego, Jezusa Chrystusa.

Słowa Ewangelii wg św. Łukasza:

„W owym czasie wyszło rozporządzenie Cezara Augusta, żeby przeprowadzić spis ludności w całym państwie. Pierwszy ten spis odbył się wówczas, gdy wielkorządcą Syrii był Kwiryniusz. Wybrali się wszyscy, aby dać się zapisać, każdy do swego miasta. Udał się także Józef z Galilei, z miasta Nazaret, do Judei, do miasta dawidowego zwanego Betlejem,

ponieważ pochodził z domu i rodu Dawida, żeby dać się zapisać z poślubioną sobie Maryją, która była brzemienna. Kiedy tam przebywali, nadszedł dla Maryi czas rozwiązania. Porodziła swego pierworodnego Syna, owinęła Go w pieluszki i położyła w żłobie, gdyż nie było dla nich miejsca w gospodzie. W tej samej okolicy przebywali w polu pasterze i trzymali straż nocną nad swoją trzodą. Naraz stanął przy nich anioł Pański i chwała Pańska zewsząd ich oświeciła, tak że bardzo się przestraszyli. Lecz anioł rzekł do nich: „Nie bójcie się! Oto zwiastuję wam radość wielką, która będzie udziałem całego narodu: Dziś w mieście Dawida narodził się wam Zbawiciel, którym jest Mesjasz, Pan. A to będzie znakiem dla was: Znajdziecie Niemowlę, owinięte w pieluszki i leżące w żłobie”. I nagle przyłączyło się do anioła mnóstwo zastępów niebieskich, które wielbiły Boga słowami: „Chwała Bogu na wysokościach, a na ziemi pokój ludziom Jego upodobania”.

4. WSPÓLNA MODLITWA

Po odczytaniu Ewangelii ojciec rodziny mówi: Chrystus Pan dziś przypomina nam swoje przyjście na ziemię. Bóg stał się człowiekiem, przyszedł, by nas zjednoczyć z Ojcem w niebie oraz zjednoczyć nas ludzi w swojej miłości. Zanim weźmiemy w ręce opłatek i połamiemy się ze sobą, i z tymi którzy nam opłatek przysłali, obejmijmy modlitwa wszystkich, których chcemy dziś wspominać i być z nimi w jedności.

Jezusa Chrystusa, który przyszedł na świat, aby nas zbawić prosimy by obdarzył nas miłością i pokojem, powtarzajmy: **Obdarz nas miłością i pokojem !**

- Panie Jezu, udziel naszej rodzinie daru zgody i pojednania, szczęścia i radości
- Panie Jezu, obdarz nas szczęściem, radością, miłością i pokojem, także naszych sąsiadów, przyjaciół i znajomych
- Panie Jezu, wszystkich opuszczonych, samotnych, chorych i nieszczęśliwych, pociesz i umocnij Dobrą Nowiną Zbawienia
- Panie Jezu, obdarz, naszych zmarłych krewnych, bliskich, znajomych szczęściem i wiecznym zbawieniem
- Pozostając w ciszy przedstawmy z wiarą, Bogu nasze osobiste podziękowania, prośby a by je pobłogosławił

Zjednoczeni w miłości, odmówmy wspólnie modlitwę, której nauczył nas Jezus Chrystus:
Ojciec nasz ...

Polećmy Bogu przez pośrednictwo Matki Jezusa Chrystusa - naszą rodzinę, naszych przyjaciół, sąsiadów, gości, samotnych i chorych: „**Zdrowaś Maryjo ... Wierzę w Boga ...**”

Bożemu miłosierdziu polećmy także zmarłych z naszych rodzin...
Wieczny odpoczynek racz im dać Panie...

5. ŻYCZENIA I DZIELENIE SIĘ OPLATKIEM

*„Jest taki zwyczaj w moim kraju rodzinnym,
Gdy pierwsza gwiazda błysnie na wieczornym niebie,
Ludzie wspólnego gniazda łamią chleb biblijny,
Najtkliwsze uczucie, przekazują w tym chlebie” C. K. Norwid*

Ojciec rodziny bierze talerz z opłatkami i mówi:

Najcenniejszym darem Boga dla ludzkości jest Jezus Chrystus, darmo Go otrzymując, Jego chce właśnie dawać każdemu. Tylko On – jako ten chleb – opłatek – jest Chlebem dającym prawdziwe życie, życie wieczne.

Teraz ojciec podaje każdemu na talerzu opłatki zaczynając od najstarszych. Każdy bierze sobie opłatek. Ojciec składa życzenia, następnie łamie się opłatkami z matką i pozostałymi członkami rodziny. Dzieci łamią się opłatkami najpierw z rodzicami, następnie ze starszymi osobami i między sobą.

6. SPOŻYWANIE WIECZERZY WIGILIJNEJ

Spożywanie wieczerzy przebiega w atmosferze wzajemnego braterstwa i życzliwości. W czasie wieczerzy należy wyłączyć telewizor.

7. MODLITWA PO WIECZERZY

Dziękujemy Ci, Boże, nasz dobry Ojczy, za Twojego Syna Jezusa Chrystusa, dziękujemy za miłość do wszystkich ludzi, za ten wieczór wigilijny i dary, które spożywalismy. Tobie chwala na wieki. Wszyscy: Amen.

8. ŚPIEWANIE KOŁĘD I WYMIANA PREZENTÓW

Po wieczerzy przy „rodzinnym żłóbku” lub „choince” świąteczny nastrój podtrzymujemy śpiewem kołęd i wzajemnym obdarowywaniem się prezentami. Dzieci mogą zainscenizować małe jasełka. Święta Narodzenia Pańskiego są również doskonałą okazją, by wprowadzać dzieci w tajemnice naszej wiary, by rozmawiać z nimi na temat tego, w co i dlaczego wierzymy. Nie traćmy tej okazji przekazania wiary. Niech tradycja tych świąt nie ogranicza się jedynie do wspólnie spożytej wigilijnej wieczerzy, połamania się opłatkiem czy wręczenia prezentów spod choinki i ewentualnego przyjścia na pasterkę. Chciejmy razem śpiewać kołеды, poświęćmy czas na wspólne rozmowy o tym, co wydarzyło się w Betlejem 2000 lat temu, ale też o tym, co dzieje się teraz w naszym życiu, dlaczego obchodzimy te święta.

ZWYCZAJE I OBRZĘDY WIGILIJNE

Wigilia Bożego Narodzenia jest punktem kulminacyjnym przeżyć adwentowych. Posiada bardzo bogatą i wymowną treść. Geneza Wigilii sięga pierwszych wieków chrześcijaństwa. Etymologicznie termin „wigilia” pochodzi od łacińskiego słowa „vigilia” i oznacza „**czuwanie, czuwanie nocne**”, a w odniesieniu do religii oznacza „*nocne religijne świętowanie*” lub też „*dzień przed większą uroczystością*”. Czasownik natomiast oznaczający czynność związaną z tym terminem brzmi: „*vigilo, vigilaré*” i oznacza „*nie spać, spędzać noc na czuwaniu*”.

Wigilie znane były już w Starym Testamencie. Obchodzono je przed każdą uroczystością, a nawet przed każdym szabatem i traktowano jako przygotowanie do świątecznego odpoczynku. Izraelici nazywali je „wieczorem”.

W Nowym Testamencie również obchodzono wigilie – rozpoczynano nimi obchód święta. Trwały od godziny trzeciej po południu do wieczora. Przygotowanie wigilijne miało na celu: przygotowanie potraw (by nie naruszać świątecznego odpoczynku) oraz odprawienie przepisanych modlitw i ceremonii rytualnych, wprowadzających w dane święto. W Kościele pierwszych wieków w dniu poprzedzającym większą uroczystość obowiązywał post, a wierni przez całą noc na wspólnej modlitwie oczekiwali na rozpoczęcie świętowania.

Współcześnie w Kościele wigilia zachowała się przed trzema najważniejszymi uroczystościami: **Narodzenia Pańskiego, Zmartwychwstania i Zesłania Ducha Świętego.**

W Polsce Wigilia Bożego Narodzenia zachowała właśnie taki charakter do dziś i w przekonaniu wszystkich naszych rodaków posiada szczególną rangę. Piękny polski zwyczaj poucza, że tuż po zachodzie słońca, gdy pierwsza gwiazda zajaśnieje na niebie, cała Rodzina zasiada do stołu, aby spożyć wigilijną wieczerzę, nazywaną dawniej „pośnikiem”. Ma ona charakter bardzo uroczysty, rodzinny i religijny. Ceremoniom wieczerzy wigilijnej przewodniczy z zasady ojciec rodziny. Zaprasza się na nią oprócz całej rodziny, także tych, którzy mieszkają samotnie.

Z wieczerzą wigilijną związane są zwyczaje, których symbolika jest bardzo wymowna:

- **Pierwsza gwiazdka** - na pamiątkę gwiazdy betlejemskiej, która przywiodła Trzech Króli do Chrystusa. Stąd też zazwyczaj rozpoczynania uroczystej wieczerzy, gdy ukaże się pierwsza gwiazda na niebie.
- **Łamanie się opłatkiem** - to najwymowniejszy moment wieczerzy wigilijnej. Dzielenie się opłatkiem oznacza wzajemne dzielenie się miłością, dobrocią i poświęceniem. Zbliża oddalonych, łączy umarłych z żywymi i jedna skłóconych. Jest znakiem Miłości Syna Bożego, który dla nas stał się człowiekiem i wciąż daje się nam w Eucharystii.
- **Wolne miejsce przy stole** - oznacza ono serdeczną pamięć o tych bliskich, którzy nie mogą świąt spędzać razem z nami. Wyraża ono także pamięć o zmarłych z rodziny. Jest też znakiem otwartości rodziny dla każdego, ktokolwiek zajdzie w dom polski w ten święty, wigilijny wieczór. Będzie on przyjęty jak brat. Obok pustego miejsca na stolach palić się będzie świece, rozprowadzone przez „Caritas” w ramach adwentowej akcji „Wigilijne Dzieło Pomocy Dzieciom”. Ta płonąca świeca z napisem „Caritas” (miłość) będzie szczególnie wymownym znakiem naszej miłości wobec dzieci głodnych.
- **Siano wigilijne** wkładane pod obrus na stole przypomina o ubóstwie groty betlejemskiej i Maryi, która położyła narodzonego Chrystusa na sianie w żłobie.
- **Choinka ubierana** jest niemal w każdej polskiej rodzinie. Na Zachodzie Europy nazywa się ją drzewkiem bożonarodzeniowym lub drzewkiem Chrystusa. *Zieleń drzewa* ma symbolizować nadzieję Nieba, *świece* - światłość Chrystusa, *ozdoby* - łaskę Bożą przyniesioną przez Zbawiciela. Choinka stała się, na wskroś symbolem chrześcijańskim. Ubiera się ją ponadto w dniu imienin Adama i Ewy, o ich upadku, który łączy się z drzewem rajskim, jednocześnie wskazuje na Odkupienie, dokonane na drzewie Krzyża.
- **Snopy zboża** umieszczone w kącie izby są symbolem Betlejem. Chrystus narodził się w Betlejem, tzn. w „domu chleba”. Niech i w naszych domach kłosa zboża, ustawione w pokoju, przypominają, że jest to też „dom chleba” - Betlejem, w którym żyje Chrystus.
- **Postne potrawy** przypominają, że w tym dniu tradycyjnie zachowujemy post. Tradycyjna liczba dwunastu potraw oznacza 12 miesięcy roku i 12 Apostołów. Każda potrawę należy choćby tylko skosztować, aby zapewnić sobie obfitość pożywienia w nadchodzącym roku.